

Motion

1977/78:1980

av Åke Gustavsson

med anledning av propositionen 1977/78:185 om anställning av kvinnor som befäl inom det militära försvaret m. m.

Den proposition, 1977/78:185, om anställning av kvinnor som befäl inom försvarsmakten som den borgerliga regeringen nu lagt fram innebär att det sista exklusivt manliga yrkesområdet inom statsförvaltningen stegvis öppnas för kvinnor. Den grundar sig på ett enhälligt betänkande från den år 1975 tillsatta beredningen om kvinnor i försvaret (BKF). Vi hälsar med tillfredsställelse att det initiativ till denna reform som den socialdemokratiska regeringen tog därmed har följts upp. Det är betydelsefullt från jämställdhetssynpunkt att det nu blir möjligt för kvinnor att vinna anställning som befäl inom försvaret. Vi kan därför i huvudsak ansluta oss till propositionens förslag.

Propositionen har dock vissa brister när det gäller behandlingen av BKF:s förslag om praktikanställning i betänkandet (SOU 1977:26) Kvinnan och försvarets yrken. I propositionen uttalas att det ännu är för tidigt att ta ställning till om det behövs eller kommer att behövas särskild praktiktjänstgöring eller praktikanställning för kvinnor.

Vi anser att beredningsförslaget i denna del är angeläget som ett led för ökad jämställdhet i rekryteringen till försvarsmaktens befälsyrken men också som en metod att motverka ungdomsarbetslösheten.

Tillgänglig statistik över den totala permanenta och tillfälliga praktikverksamheten inom statsförvaltningen under budgetåret 1976/77 visar att drygt 5 % avsåg myndigheter och verk inom försvarsmakten, medan ca 12 % av alla statligt anställda sysselsätts inom denna sektor. Detta visar att ytterligare insatser behövs för att försvarsmakten skall kunna anses svara för en skälig andel av praktikantverksamheten.

Här bör också erinras om att staten som arbetsgivare vid flera tillfällen har deklarerat sitt ansvar för att skapa praktikplatser för ungdom. I propositionen 1977/78:164 om åtgärder mot ungdomsarbetslösheten uttalas att det under de närmaste åren kommer att krävas ett kraftigt ökat utrymme i arbetslivet för arbetslivsorientering och praktikarbete. Där framhålls också att stora krav kommer att ställas på både företag och förvaltningar när det gäller att få fram praktikplatser för ungdom.

När det gäller rekrytering av kvinnor som yrkesbefäl är det av stor betydelse att intresserade kvinnor ges en med männen jämförlig chans att lära känna de nya befälsyrkena. Särskilda praktikplatser är då viktiga, eftersom inkörsporten till befälsyrkena för männen är den allmänna värnplikten men för kvinnor bygger på eget val. Antalet elevplatser i befälsskolorna för

värnpliktiga bestäms av det organisatoriska behovet för försvarsmakten. Om inte särskilda praktikplatser tillkommer skulle därför bara de kvinnor som redan preliminärt antagits som aspiranter och därmed uppfyller kraven på allmän behörighet, befälsskattning m. m. få genomgå den frivilliga grundutbildningen. Till detta kommer de svårigheter kvinnor visat sig möta när de skall bryta in på typiskt manliga yrkesområden. I beaktande härav bör särskilda praktikplatser för kvinnor som vill bli befäl skapas redan från reformens igångsättning. Praktikverksamheten bör ges sådan omfattning att rekryteringen av kvinnor till befälsyrkena efter hand kan leda till en verklig inbrytning.

I propositionen uttalas att kvinnor som skall bli befäl bör genomgå utbildning motsvarande den grundutbildning som övrigt blivande yrkesbefäl får inom värnpliktens ram. Den skall både i fråga om längd och innehåll motsvara den grundutbildning som befälsuttagna värnpliktiga i motsvarande kategorier genomgår. Det är därför knappast befogat att i praktikfrågan avvakta beslutet om hur den frivilliga grundutbildningen för kvinnligt och manligt befäl detaljutformas.

Av de två alternativ för praktikanställning som beredningen föreslagit bör i första hand alternativ 1 genomföras. Det innebär att kvinnor i egenskap av praktikanter får genomgå en utbildning motsvarande de första ca tre månaderna av de befälsuttagna värnpliktigas grundutbildning inom vissa utbildningslinjer.

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om praktiktjänstgöring för kvinnor med inriktning på yrkesbefälsanställning.

Stockholm den 16 maj 1978

ÅKE GUSTAVSSON (s)